

การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี)
โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับทฤษฎี
ของคาร์ล ออร์ฟ เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทย “อังกะลุง”
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนเสนาบดี

Development of Learning Activity Sets Art (Music)
Learning Group Using the Collaborative Learning Method Using
the STAD Technique Along with the Theory of Carl Orff
to Develop the Practice Skills of Thai Music “Angklung”
of Primary School Students. 3rd Place : Senabodee School

กนกวรรณ สวัสดิ์*

Kanokwan Sawasdee

โรงเรียนเสนาบดี สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองเสนา อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา, ประเทศไทย
Senabodee School, Under the Education Division Sena Municipality Sena Subdistrict, Sena District,
Phra Nakhon Si Ayutthaya Province, Thailand
E-mail: Krunok0808@gmail.com

Received: June 10, 2024

Revised: November 01, 2024

Accepted: November 03, 2024

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ (๑) เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับทฤษฎีของคาร์ล ออร์ฟ เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทย “อังกะลุง” ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนเสนาบดี โดยการหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ ๘๐/๘๐ (๒) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ก่อนและหลังการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับทฤษฎีของคาร์ล ออร์ฟ เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทย “อังกะลุง” ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนเสนาบดี จากผลการเรียนของนักเรียน ก่อนและหลังการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ (๓) เพื่อหาค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้การ

* นางสาวกนกวรรณ สวัสดิ์ Miss Kanokwan Sawasdee ครูวิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนเสนาบดี สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองเสนา ตำบลเสนา อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา Senabodee School, Under the Education Division Sena Municipality, Sena Subdistrict, Sena District, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province

ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับทฤษฎีของคาร์ล ออร์ฟ เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทย “อังกะลุง” ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนเสนาบดี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนเสนาบดี อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดเทศบาลเมืองเสนา ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๖ ซึ่งได้มาโดยการใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากจำนวน ๓ ห้องเรียน โดยเลือกเพียง ๑ ห้องเรียน คือ ห้องเรียน ๓/๑ มีนักเรียนจำนวน ๒๘ คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน ๕ ชุด แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน ๕ แผน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน ๓๐ ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าประสิทธิภาพ วิเคราะห์ความแตกต่างโดยใช้ค่า t-test (Dependent Samples) และค่าดัชนีประสิทธิผล เก็บรวบรวมข้อมูล ประมวลผล และสรุปผล อภิปรายโดยใช้ตารางและการพรรณนา

ผลการศึกษาพบว่า (๑) การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับทฤษฎีของคาร์ล ออร์ฟ เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทย “อังกะลุง” มีค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ $80.41/83.00$ โดยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (๒) การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ ก่อนและหลังการเรียนรู้ ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับทฤษฎีของคาร์ล ออร์ฟ เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทย “อังกะลุง” พบว่า หลังการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้คิดเป็นร้อยละ 57.47 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.01$ (๓) ค่าดัชนีประสิทธิผลของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับทฤษฎีของคาร์ล ออร์ฟ เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทย “อังกะลุง” มีค่าดัชนีประสิทธิผลของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เท่ากับ 0.81 คิดเป็นร้อยละ 81.00

คำสำคัญ: การพัฒนาชุดกิจกรรม; ทักษะดนตรีไทย; อังกะลุง

Abstract

This study have a purpose 1) To create and find efficiency in learning activity sets. Art (Music) learning group using the collaborative learning method using the STAD technique along with the theory of Carl Orff to develop the practice skills of Thai music “Angklung” of primary school students. 3rd place: Senabodee School By finding

efficiency according to the criterion 80/80 2) To compare the academic achievement of students before and after learning with the learning activity set. Art (Music) learning group using the collaborative learning method using the STAD technique along with the theory of Carl Orff to develop the practice skills of Thai music “Angklung” of primary school students. 3rd place: Senabodee School From the student’s academic performance Before and after learning with learning activity sets and 3) To find the index of effectiveness of learning management using Study the development of learning activity sets Art (Music) learning group using the collaborative learning method using the STAD technique along with the theory of Carl Orff to develop skills in practicing the Thai music “Angklung” of primary school students. 3rd place: Senabodee School The sample group used in the study was Grade 3 students at Senabodee School, Sena District, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province. Under Mueang Sena Municipality, semester 1, academic year 2023, which was obtained by using the method of selecting a specific sample (Purposive Sampling) from 3 classrooms, selecting only 1 classroom, which is Classroom 3/1, with 28 students. The tools used Data collection consisted of 5 learning activity sets, 5 learning management plans, and 30 question academic achievement tests. Statistics used in data analysis included percentage, mean ($\bar{X}$), standard deviation (S.D.) efficiency value Differences were analyzed using t-test (Dependent Samples) and effectiveness index values. Collect data, process and summarize results, discuss using tables and descriptions.

The results of the study found that (1) Results of the development of learning activity sets Art (Music) learning group using the collaborative learning method using the STAD technique along with the theory of Carl Orff to develop the practice skills of Thai music “Angklung” It has an efficiency value of E1/E2 equal to 90.41 / 93.00, which is higher than the specified criteria. (2) Comparative results of learning achievement Before and after learning With a set of learning activities Art (Music) learning group using the collaborative learning method using the STAD technique along with the theory of Carl Orff to develop the practice skills of Thai music “Angklung” found that after using the learning activity set The average score was 57.74 percent higher than before using

the learning activity set, with statistical significance at the .01 level. (3) Effectiveness index value of the learning activity set Art (Music) learning group using the collaborative learning method using the STAD technique combined with Carl Orff's theory to develop skills in practicing Thai music "Angklung" There is an index value for the effectiveness of the learning activity set. The art (music) learning subject group has a value of 0.81, accounting for 81.00 percent.

Keywords: Activity Package Development; Thai Music Skills; Angklung

บทนำ

การเรียนรู้ดนตรี จัดอยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการ สุนทรียภาพและมีคุณค่า ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีผลต่อการดำรงอยู่ในคุณภาพชีวิตมนุษย์ อีกทั้งกิจกรรมทางด้านดนตรียังช่วยพัฒนาผู้เรียนทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคม ตลอดจนการนำไปสู่การพัฒนาสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง อันเป็นพื้นฐานในการศึกษาขั้นต่อไปหรือนำไปประกอบอาชีพได้^๑ แต่การจัดการเรียนรู้วิชาดนตรีในปัจจุบันจะมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้ความเข้าใจในด้านเนื้อหาสาระดนตรีเท่านั้น จึงทำให้ผู้เรียนขาดทักษะและประสบการณ์ ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายไม่สนใจเรียน ขาดแรงจูงใจในการเรียนรู้และขาดทักษะดนตรี^๒ โดยเฉพาะการเรียนการสอนในโรงเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ซึ่งหลักการที่สำคัญของทักษะทางดนตรี คือการเรียนรู้ที่สามารถทำให้นักเรียนมีการรับรู้และสามารถพัฒนาทักษะทางดนตรีได้^๓ ทักษะการปฏิบัติทางดนตรีจัดเป็นหัวใจของการศึกษาดนตรี ทักษะดนตรีแต่ละประเภทย่อมมีความสำคัญเท่าเทียมกัน ดังนั้น ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดนตรีควรมีการเสนอทักษะดนตรีต่าง ๆ อย่างครบถ้วน ประกอบไปด้วย การฟัง การร้อง การเล่น การเคลื่อนไหว การสร้างสรรค์ และการอ่าน ดนตรีถือเป็นสิ่งสำคัญต่อการใช้ชีวิตมนุษย์ส่วนมาก เพราะดนตรีสื่อถึงจิตใจ อารมณ์และวัฒนธรรมความเป็นอยู่ ดังข้อความว่า “เสียงดนตรีก็อยู่ในพื้นที่ ๑% ของความสุขนั้นเช่นกัน”

^๑ กระทรวงศึกษาธิการ, **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๕๑**, (กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสมรรถนะการเกษตรแห่งประเทศไทย, ๒๕๕๑), หน้า ๑๖๔.

^๒ มนัสพงษ์ ภูบาลชื่น, “การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะเรื่องดนตรีพื้นบ้านภาคอีสาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ตามแนวคิดของโซลดาน โคดาย”, **วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (เทคโนโลยีทางการศึกษา)**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๗), หน้า ๓๕๒.

^๓ ณรุทธ์ สุทธิจิตต์, **สาระดนตรีศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๕), หน้า ๑.

วิชาดนตรีจึงถูกบรรจุอยู่ในหลักสูตรทุกระดับการศึกษาที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจทางการศึกษาให้ท้องถิ่นและสถานศึกษาได้มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑ (ฉบับปรับปรุง ๒๕๖๐) ตามที่กำหนดโดยกระทรวงศึกษาธิการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะตามศตวรรษที่ ๒๑ ได้แก่การสื่อสาร การคิดวิเคราะห์ การทำงานร่วมกับผู้อื่นและความคิดสร้างสรรค์ โดยเฉพาะกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) ที่ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการทางศิลปะ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม ตลอดจนการนำไปสู่การพัฒนาสิ่งแวดล้อม อีกทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง อันเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพ โดยเฉพาะสาระที่ ๒ ดนตรี มาตรฐาน ศ ๒.๑ มาตรฐาน ศ ๒.๒ โดยได้กำหนดคุณภาพผู้เรียน จบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ รู้และเข้าใจแหล่งกำเนิดเสียง คุณสมบัติของเสียง บทบาทหน้าที่ ความหมาย ความสำคัญของบทเพลงใกล้ตัวที่ได้ยิน สามารถท่องบทกลอน ร้องเพลง เคาะจังหวะ เคลื่อนไหวร่างกายให้สอดคล้องกับบทเพลง อ่าน เขียน และใช้สัญลักษณ์แทนเสียง และเคาะจังหวะ แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับดนตรี เสียงขับร้องของตนเอง มีส่วนร่วมกับกิจกรรมดนตรีในชีวิตประจำวัน รู้และเข้าใจเอกลักษณ์ของดนตรีในท้องถิ่น มีความชื่นชอบ เห็นความสำคัญและประโยชน์ของดนตรีต่อการดำเนินชีวิตของคนในท้องถิ่น

ดังนั้น กระบวนการเรียนการสอนจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง การเรียนการสอนดนตรีไทยเป็นการฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดความรู้ความชำนาญในการเคลื่อนไหวร่างกายและส่งเสริมในความกล้าแสดงออกของผู้เรียนรวมถึงทักษะการสังเกต และความจำของผู้เรียนในการรับการถ่ายทอด และหนึ่งในกระบวนการเรียนการสอนคือการสอนดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ (Orff Schulwerk) แนวคิดของออร์ฟเกี่ยวกับการสอนดนตรีมีหลักความเชื่อว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นจากการลงมือปฏิบัติ (learning by doing) ซึ่งเป้าหมายสำคัญของการสอนดนตรีตามแนวคิดของออร์ฟ ไม่เพียงแต่สอนให้เด็กมีความสามารถทางดนตรีเท่านั้น แต่ยังช่วยพัฒนาเด็กให้เติบโตเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ โดยคำนึงถึงการเรียนรู้อย่างมีความสุข สนุกสนาน ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความตื่นตัว มีความคิดสร้างสรรค์และกล้าแสดงออก มีการใช้เครื่องดนตรีและอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับความสามารถของเด็ก จัดลำดับการเรียนรู้จากง่ายไปสู่ยาก ค่อย ๆ เพิ่มความซับซ้อนของบทเรียนผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนที่สนุกสนานและท้าทาย โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับความสามารถของเด็ก ส่งเสริมให้มีการทำงานเป็นกลุ่มทำให้เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ศึกษาเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งเน้นการทำงานร่วมกันการจัดการเรียนรู้แบบ STAD

^๕ สำนักนายกรัฐมนตรี, ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๒, (กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี, ๒๕๔๒).

เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนซึ่งกำหนดให้นักเรียนที่มีความสามารถแตกต่างกัน ทำงานร่วมกัน เป็นกลุ่ม ๆ ละ ๔-๗ คน ซึ่งประกอบด้วยนักเรียนที่เรียนเก่ง ๑ คน นักเรียนที่เรียนปานกลาง ๒-๓ คน และนักเรียนที่เรียนอ่อน ๑ คน โดยมีจุดประสงค์เพื่อจูงใจผู้เรียนให้กระตือรือร้นกล้าแสดงออก ช่วยเหลือกัน ในการทำความเข้าใจเนื้อหานั้นๆ อย่างแท้จริง ซึ่งเป็นเทคนิคที่สามารถใช้ได้กับทุกวิชา และใช้ได้กับระดับ ประถมศึกษาจนถึงมหาวิทยาลัย เป็นวิธีการสอนหนึ่งที่ช่วยแก้ปัญหาได้เพราะเป็นการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีส่วนร่วมในการเรียนโดยใช้กิจกรรมกลุ่มการเรียนรู้ ร่วมกันเป็นกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยหลักพึ่งพากันเพื่อความสำเร็จร่วมกันในการทำงาน มีปฏิสัมพันธ์กันเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อมูลและการเรียนรู้ต่าง ๆ ซึ่งเป็นการพัฒนาทักษะทางสังคม รวมทั้งทักษะการแสวงหาความรู้ ทักษะการทำงาน ทักษะการคิดและการแก้ปัญหา^๕ รูปแบบนี้เหมาะกับการฝึกปฏิบัติการจัดกิจกรรม เช่น การเรียนการสอนดนตรี ผู้สอนทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา ให้คำแนะนำ และชี้แนะข้อบกพร่อง จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ช่วยกันเรียนรู้ และฝึกการปฏิบัติ^๖

จากหลักการ เหตุผล และปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะนำเครื่องดนตรีไทย “อังกะลุง” มาเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบชุดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ให้นักเรียนได้เรียนรู้ อย่างมีความหมาย สร้างความรักและความสามัคคีในหมู่คณะ ซึ่งการบรรเลงเครื่องดนตรีชนิดนี้ต้องใช้ ผู้บรรเลงเป็นวง ทำให้เกิดความสามัคคีและบรรเลงง่ายเหมาะสำหรับนำมาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา เพื่อให้ให้นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับอังกะลุง ตั้งแต่ประวัติความเป็นมา การเก็บรักษา และการบรรเลงอังกะลุง ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนมีทักษะอย่างเป็นขั้นตอน โดยให้สอดคล้อง กับสภาพความต้องการของนักเรียนอย่างแท้จริง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจทำการศึกษา “การพัฒนาชุดกิจกรรม การเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับ ทฤษฎีของคาร์ล ออร์ฟ เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทย “อังกะลุง” ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ ๓ โรงเรียนเสนาบดี” เพื่อมาประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนการสอนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) โดยใช้ วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับทฤษฎีของคาร์ล ออร์ฟ (Carl Orff) เพื่อพัฒนาทักษะ

^๕ ดวงกมล สิ้นเพ็ง, การพัฒนาผู้เรียนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ : การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น ศูนย์กลาง : กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม, (กรุงเทพมหานคร: บริษัท วี. พรินท์ (๑๙๙๑) จำกัด), หน้า ๑๘๕.

^๖ ทิศนา ขมมณี, การวิจัยทางการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๐), หน้า ๑๕๕.

การปฏิบัติดนตรีไทย “อังกะลุง” ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนเสนาบดี โดยการหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ ๘๐/๘๐

๒. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ก่อนและหลังการเรียนรู้ ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับ ทฤษฎีของคาร์ล ออร์ฟ (Carl Orff) เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทย “อังกะลุง” ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนเสนาบดี จากผลการเรียนของนักเรียน ก่อนและหลังการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้

๓. เพื่อหาค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้การศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับทฤษฎีของคาร์ล ออร์ฟ (Carl Orff) เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทย “อังกะลุง” ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนเสนาบดี

ขอบเขตการศึกษา

ในการศึกษาและพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับทฤษฎีของคาร์ล ออร์ฟ (Carl Orff) เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทย “อังกะลุง” ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนเสนาบดี ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ดังนี้

๑. ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนเสนาบดี ตำบลเสนา อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดเทศบาลเมืองเสนา ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๖ ประกอบด้วย ๓ ห้องเรียน คือห้อง ๓/๑, ๓/๒ และ ๓/๓ มีนักเรียนทั้งสิ้นจำนวน ๘๖ คน

๒. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนเสนาบดี ตำบลเสนา อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดเทศบาลเมืองเสนา ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๖ จำนวน ๘๖ คน ซึ่งได้มาโดยการใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากจำนวนห้องเรียนทั้งหมด ๓ ห้องเรียน โดยเลือกเพียงจำนวน ๑ ห้องเรียน คือ ห้องเรียน ๓/๑ จำนวน ๒๘ คน

๓. เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับทฤษฎีของคาร์ล ออร์ฟ (Carl Orff) เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทย “อังกะลุง” ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนเสนาบดี ประกอบด้วยกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระที่ ๒ ดนตรี สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ มาตรฐาน ศ ๒.๑ และ ศ.๒.๒ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ดังนี้

๑) มาตรฐาน ศ ๒.๑ เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์วิพากษ์ วิจักษ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ ในชีวิตประจำวัน

๒) มาตรฐาน ศ ๒.๒ เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล ที่ได้สร้างขึ้นตามตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ^๗ และหลักสูตรกลางของโรงเรียนเสนาบดี

โดยในแต่ละชุดจะมีกิจกรรมและใบงาน พร้อมมีแบบวัดทักษะกระบวนการทางการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับทฤษฎีของคาร์ล ออร์ฟ (Carl Orff) เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทย “อังกะลุง” ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนเสนาบดี

๔. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรอิสระ คือ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับทฤษฎีของคาร์ล ออร์ฟ (Carl Orff) เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทย “อังกะลุง” ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนเสนาบดี ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น

ตัวแปรตาม การพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทย “อังกะลุง” ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนเสนาบดี คือ

๑) หาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับทฤษฎีของคาร์ล ออร์ฟ (Carl Orff) เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทย “อังกะลุง” ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนเสนาบดี

๒) ทักษะการปฏิบัติดนตรีอังกะลุง จากการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับทฤษฎีของคาร์ล ออร์ฟ (Carl Orff) เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทย “อังกะลุง” ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนเสนาบดี

๓) ดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้การศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับทฤษฎีของคาร์ล ออร์ฟ (Carl Orff) เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทย “อังกะลุง” ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนเสนาบดี

^๗ กระทรวงศึกษาธิการ, ตัวชี้วัดและหลักสูตรแกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, ๒๕๖๐), หน้า ๘๘-๘๙.

๕. ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา

การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับทฤษฎีของคาร์ล ออร์ฟ (Carl Orff) เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทย “อังกะลุง” ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนเสนาบดี ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๖

เครื่องมือที่ใช้ในวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในวิจัยจำนวน ๓ เครื่องมือ ดังนี้

๑. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับทฤษฎีของคาร์ล ออร์ฟ (Carl Orff) เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทย “อังกะลุง” ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนเสนาบดี จำนวน ๕ ชุด

๒. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ก่อนและหลังการเรียนรู้ ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับทฤษฎีของคาร์ล ออร์ฟ (Carl Orff) เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทย “อังกะลุง” ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนเสนาบดี จากผลการเรียนของนักเรียน ก่อนและหลังการเรียนรู้ เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ ๔ ตัวเลือก จำนวน ๓๐ ข้อ

๓. ค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้ ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับทฤษฎีของคาร์ล ออร์ฟ (Carl Orff) เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทย “อังกะลุง” ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนเสนาบดี มีค่าร้อยละความก้าวหน้าอย่างน้อยร้อยละ ๕๐ ของคะแนนเฉลี่ย และมีค่าประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐

ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

๑. ขั้นเตรียม

ชี้แจงวัตถุประสงค์ขั้นตอน และรายละเอียดเกี่ยวกับการเรียน แก่นักเรียนเกี่ยวกับการเรียนการสอน ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับทฤษฎีของคาร์ล ออร์ฟ (Carl Orff) เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทย “อังกะลุง”

๒. ขั้นดำเนินการทดลอง

การวิจัยในครั้งนี้ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ ๑ ปี การศึกษา ๒๕๖๖ โดยผู้วิจัยดำเนินการสอนตามแผนจัดการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) โดยใช้วิธีการเรียนรู้

แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับทฤษฎีของคาร์ล ออร์ฟ (Carl Orff) เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทย “อังกะลุง” ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนเสนาบดี จำนวน ๕ แผนจัดการเรียนรู้ ดังนี้ ชุดที่ ๑ ประวัติของอังกะลุง ชุดที่ ๒ ส่วนประกอบของอังกะลุง ชุดที่ ๓ การจัดวงอังกะลุง ชุดที่ ๔ การจับอังกะลุงเบื้องต้น ชุดที่ ๕ แบบฝึกทักษะการเขย่าอังกะลุง

๓. ขั้นตอนการทดสอบ

การจัดการเรียนการสอนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง ๕ ชุดกิจกรรม ดำเนินการดังนี้

๓.๑ ทดสอบวัดผลก่อนการเรียนรู้และหลังการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับทฤษฎีของคาร์ล ออร์ฟ (Carl Orff) เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทย “อังกะลุง” ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนเสนาบดี ทั้ง ๕ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อเก็บข้อมูล

๓.๒ ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ก่อนและหลังการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับทฤษฎีของคาร์ล ออร์ฟ (Carl Orff) เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทย “อังกะลุง” ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนเสนาบดี จำนวน ๑ ชั่วโมง เพื่อเก็บข้อมูล

๓.๓ เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดเพื่อนำไปประมวลผล และวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมทางสถิติสำเร็จรูป โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑. ผู้วิจัยได้นำผลการแบบทดสอบก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับทฤษฎีของคาร์ล ออร์ฟ (Carl Orff) เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทย “อังกะลุง” ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนเสนาบดี แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ก่อนและหลังการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับทฤษฎีของคาร์ล ออร์ฟ (Carl Orff) ทั้งหมดมาวิเคราะห์ ดังนี้

๑.๑ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ (๑) ร้อยละ (Percentage) (๒) ค่าเฉลี่ย (Mean) ของคะแนน และ (๓) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ Pair t-test

๑.๒ สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ การหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างหรือความเที่ยงตรงตามทฤษฎี (Construct

Validity) ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) การวิเคราะห์ค่าความยากง่าย (Difficulty) และค่าอำนาจจำแนก (Discrimination)

๑.๓ สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การหาประสิทธิภาพของกระบวนการ E๑/E๒ เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียน และหลังเรียนโดยใช้ค่า (Match Paired t – test) และการวิเคราะห์ค่าดัชนีประสิทธิผล (Effectiveness index : E.I)

๒. ประมวลผลโดยใช้ โปรแกรมสำเร็จรูป แปลผลและวิเคราะห์ข้อมูล

๓. อภิปรายผล โดยใช้ตารางและการพรรณนา

ผลการวิจัย

ตอนที่ ๑ สร้างและหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับทฤษฎีของคาร์ล ออร์ฟ (Carl Orff) เพื่อพัฒนาทักษะการ ปฏิบัติดนตรีไทย “อังกะลุง” ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนเสนาบดี โดยการหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ ๘๐/๘๐ พบว่า มีค่าประสิทธิภาพ E๑/E๒ เท่ากับ ๙๐.๔๑/๙๓.๐๐ โดยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ ๘๐/๘๐

ตอนที่ ๒ เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับทฤษฎีของคาร์ล ออร์ฟ (Carl Orff) เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทย “อังกะลุง” ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนเสนาบดี จากผลการเรียนของนักเรียน ก่อนและหลังการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า หลังการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการใช้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

ตอนที่ ๓ หาค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับทฤษฎีของคาร์ล ออร์ฟ (Carl Orff) เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทย “อังกะลุง” ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนเสนาบดี พบว่า มีค่าเท่ากับ ๐.๘๑ คิดเป็นร้อยละ ๘๑.๐๐

อภิปรายผลการวิจัย

ตอนที่ ๑ ผลการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับทฤษฎีของคาร์ล ออร์ฟ (Carl Orff) เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทย “อังกะลุง” ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนเสนาบดี มีค่าประสิทธิภาพ E๑/E๒ เท่ากับ ๙๐.๔๑/๙๓.๐๐ โดยสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ ๘๐/๘๐ ทั้งนี้ สืบเนื่องมาจากชุดกิจกรรม

การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับ ทฤษฎีของคาร์ล ออร์ฟ (Carl Orff) เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทย “อังกะลุง” ที่ผู้รายงานสร้างขึ้น ได้มีการศึกษาวิเคราะห์ถึงสภาพปัจจุบันและปัญหาในการจัดการเรียนการสอนดนตรีไทย “อังกะลุง” ของโรงเรียนเสนาบดีและวางแผนการสร้างตามหลักจิตวิทยา หลักการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้ แนวทาง การสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ และมีเนื้อหาสาระตามตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระ การเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ สาระที่ ๑ ดนตรี สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ มาตรฐาน ศ ๒.๑ และ ศ.๒.๒ ระดับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ และเข้าใจแหล่งกำเนิดเสียง คุณสมบัติของเสียง บทบาทหน้าที่ ความหมาย ความสำคัญของบทเพลงใกล้ตัวที่ได้ยิน สามารถท่วงทกลอน ร้องเพลง เคาะจังหวะ เคลื่อนไหวร่างกาย ให้สอดคล้องกับบทเพลง อ่าน เขียน และใช้สัญลักษณ์แทนเสียง และเคาะจังหวะ แสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับดนตรี เสียงขับร้องของตนเอง มีส่วนร่วมกับกิจกรรมดนตรีในชีวิตประจำวันและเข้าใจเอกลักษณ์ ของดนตรีในท้องถิ่น มีความชื่นชอบ เห็นความสำคัญและประโยชน์ของดนตรีต่อการดำเนินชีวิตของคน ในท้องถิ่น อีกทั้งได้รับการตรวจสอบคุณภาพและปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จึงทำให้ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับทฤษฎีของคาร์ล ออร์ฟ (Carl Orff) เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทย “อังกะลุง” มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน จากผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวภา กิจวาส^๑ ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระศิลปะ เรื่องอังกะลุง สำหรับนักเรียนชั้นประถม ศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนเทศบาลวัดภูผามิขุ วัดอุปประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระศิลปะ เรื่อง อังกะลุงสำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนเทศบาลวัดภูผามิขุ ผลการประเมินหลักสูตร โดยอาศัยแนวคิด ในการประเมินหลักสูตรแบบ Puissance Measure (P.M.) ซึ่งครอบคลุมการประเมิน ๓ ด้าน คือ (๑) จุดประสงค์การเรียนรู้ (๒) กิจกรรมการเรียนการสอน และ (๓) การวัดผลและประเมินผล จากการ ศึกษาพบว่า ได้หลักสูตรที่มีคุณค่า (P.M.) เท่ากับ ๑๑.๗๕ ซึ่งแปลความหมายตามเกณฑ์ประเมินได้ว่า หลักสูตรกลุ่มสาระศิลปะเรื่อง อังกะลุง สาระดนตรีชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ที่มีคุณค่าสูง ประสิทธิภาพ แผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่อง อังกะลุง สาระดนตรี ชั้นประถมศึกษา ปีที่ ๕ โรงเรียนเทศบาลวัดภูผามิขุ มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ ๘๑.๕๓ / ๘๕.๓๑ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

^๑ เสาวภา กิจวาส, “การพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่อง อังกะลุง สำหรับนักเรียนชั้นประถม ศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนเทศบาลวัดภูผามิขุ”, ใน เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ ๕๔: สาขาศึกษาศาสตร์ สาขาเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, (กรุงเทพ-มหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๕๙) : ๕๕๒-๕๕๙.

ตอนที่ ๒ ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการเรียนรู้ ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับทฤษฎีของคาร์ล ออร์ฟ (Carl Orff) เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทย “อังกะลุง” ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนเสนาบดี พบว่า หลังการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้มีคะแนนเฉลี่ย สูงกว่า ก่อนการใช้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากผู้รายงานได้ศึกษาค้นคว้า ออกแบบ และวางแผนการสร้าง ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับทฤษฎีของคาร์ล ออร์ฟ (Carl Orff) เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทย “อังกะลุง” อย่างเป็นระบบและได้ศึกษาการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้การจัด การเรียนการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับทฤษฎีของคาร์ล ออร์ฟ (Carl Orff) เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทย “อังกะลุง” มีประสิทธิภาพสามารถพัฒนานักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เพิ่มสูงขึ้น จากผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวภา กิจवास^๙ ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระศิลปะ เรื่องอังกะลุงสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนเทศบาลวัดภูผาภิรมย์ วัดภูประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระศิลปะ เรื่อง อังกะลุงสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนเทศบาลวัดภูผาภิรมย์ ผลการประเมินหลักสูตร โดยอาศัยแนวคิดในการประเมินหลักสูตรแบบ Puissance Measure (P.M.) ซึ่งครอบคลุมการประเมิน ๓ ด้าน คือ จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดผลและประเมินผล ปรากฏว่า ได้หลักสูตรที่มีคุณค่า (P.M.) เท่ากับ ๑๑.๗๕ ซึ่งแปลความหมายตามเกณฑ์ประเมินได้ว่า หลักสูตรกลุ่มสาระศิลปะ เรื่องอังกะลุง สาระดนตรีชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ที่มีคุณค่าสูง ประสิทธิภาพแผนการ จัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่อง อังกะลุง สาระดนตรี ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนเทศบาลวัดภูผาภิรมย์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง อังกะลุง หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

ตอนที่ ๓ ค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้การศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับทฤษฎีของคาร์ล ออร์ฟ (Carl Orff) เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทย “อังกะลุง” ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนเสนาบดี มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ ๘.๕๐ และมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ

^๙ เสาวภา กิจवास, “การพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่อง อังกะลุง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนเทศบาลวัดภูผาภิรมย์”, ใน เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ ๕๔: สาขาศึกษาศาสตร์ สาขาเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๕๙) : ๕๕๒-๕๕๙.

๒๕.๘๒ คะแนนเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้นเท่ากับ ๑๗.๓๒ คิดเป็นร้อยละความก้าวหน้าเท่ากับ ๕๗.๗๔ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ต้องเพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ ๕๐ ของคะแนนเฉลี่ย และเมื่อนำผลคะแนนมาหาค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้ จะได้ค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้ มีค่าเท่ากับ ๐.๘๑ คิดเป็นร้อยละ ๘๑.๐๐ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่น่าพึงพอใจที่กำหนดไว้คือ ๐.๘๐ ดังนั้นชุดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับทฤษฎีของคาร์ล ออร์ฟ (Carl Orff) เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทย “อังกะลุง” ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนเสนาบดี มีประสิทธิผลที่สามารถช่วยให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง จากผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรพรรณ บัวทั้ง^{๑๐} (๒๕๕๖) ทำการวิจัยการพัฒนบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่อง วงอังกะลุงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนมัธยมประชานิเวศน์การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (๑) พัฒนบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่องวงอังกะลุง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพตามเกณฑ์ ๘๐/๘๐ (๒) เปรียบเทียบคะแนนทดสอบก่อนเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่องวงอังกะลุง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ และ (๓) ศึกษาดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนมัลติมีเดีย เรื่องวงอังกะลุง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนมัธยมประชานิเวศน์ จำนวน ๓๕ คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยวิธีการจับสลากเลือกห้องเรียนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ บทเรียนมัลติมีเดีย เรื่องวงอังกะลุง สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบประเมินคุณภาพบทเรียนมัลติมีเดียเรื่องวงอังกะลุง สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติ t-test ผลการวิจัยพบว่าค่าดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนมัลติมีเดียเรื่องวงอังกะลุงเท่ากับ ๐.๘๑ แสดงว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนรู้เพิ่มขึ้นร้อยละ ๘๑.๐๐

บทสรุป

ตอนที่ ๑ ผลการพัฒนาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับทฤษฎีของคาร์ล ออร์ฟ (Carl Orff) เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทย “อังกะลุง” ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนเสนาบดี พบว่ามีประสิทธิภาพชุดกิจกรรมสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

^{๑๐} พรพรรณ บัวทั้ง, “การพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดียเรื่องวงอังกะลุงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนมัธยมประชานิเวศน์”, วารสารวิจัยออนไลน์นวัตกรรมการศึกษา : e-Journal of Innovative Education, ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ฉบับที่ ๒ ปีที่ ๑ (พฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๕๖) : บทคัดย่อ.

ตอนที่ ๒ ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับทฤษฎีของคาร์ล ออร์ฟ (Carl Orff) เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทย “อังกะลุง” ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนเสนาบดี พบว่า หลังการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการใช้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

ตอนที่ ๓ หาค่าดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้การศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับทฤษฎีของคาร์ล ออร์ฟ (Carl Orff) เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทย “อังกะลุง” ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนเสนาบดี พบว่า มีค่าสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

ข้อเสนอแนะ

๑. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

๑.๑ การนำชุดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับทฤษฎีของคาร์ล ออร์ฟ (Carl Orff) เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทย “อังกะลุง” ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนเสนาบดี ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูผู้สอนควรอธิบายและชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับการเรียนด้วยชุดกิจกรรม การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบก่อนล่วงหน้า เพื่อเตรียมความพร้อมของนักเรียนและเน้นให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการช่วยเหลือกันในระบบกลุ่ม ความรับผิดชอบต่อตนเอง และความรับผิดชอบต่อกลุ่ม

๑.๒ ครูผู้สอนควรจัดอุปกรณ์และสื่อการเรียนรู้ให้มีจำนวนเพียงพอกับจำนวนนักเรียน และควรทดลองใช้ก่อนนำไปสอน เพื่อให้การใช้อุปกรณ์และสื่อการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพในขณะที่สอนจริง

๑.๓ ขณะปฏิบัติกิจกรรมตามชุดกิจกรรมการเรียนรู้ครูผู้สอนควรดูแลช่วยเหลือ แนะนำนักเรียนเมื่อเกิดปัญหาและคอยกระตุ้นให้กำลังใจ เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๔ การใช้เวลาในการเรียนและในการทำกิจกรรมในแต่ละชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูผู้สอนควรปรับเวลาให้เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจริง

๒. ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

๒.๑ ควรมีการศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับทฤษฎีของคาร์ล ออร์ฟ (Carl Orff) เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทย “อังกะลุง” ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนเสนาบดี ให้กับนักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ ด้วยต่อไป

๒.๒ ควรมีการศึกษาค้นคว้าการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ดนตรี) โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค STAD ร่วมกับทฤษฎีของคาร์ล ออร์ฟ (Carl Orff) เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติดนตรีไทย “อังกะลุง” ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนเสนาบดี ที่มีต่อการพัฒนาความสามารถด้านการคิดของนักเรียน เช่น การคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. **ตัวชี้วัดและหลักสูตรแกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.**

๒๕๖๐) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, ๒๕๖๐.

_____. **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๕๑.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, ๒๕๕๑.

ณรุทธ์ สุทธจิตต์. **สาระดนตรีศึกษา.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๕.

ดวงกมล สิ้นเพ็ง. **การพัฒนาผู้เรียนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ : การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง : กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม.** พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๓.

ทิตนา แหมมณี. **การวิจัยทางการศึกษา.** กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๐.

พรพรรณ บัวทอง. “การพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดียเรื่องวงอังกะลุงสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนมัธยมประชานิเวศน์”. **วารสารวิจัยออนไลน์นวัตกรรมการศึกษา : e-Journal of Innovative Education.** ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ฉบับที่ ๒ ปีที่ ๑ (พฤษภาคม-ตุลาคม ๒๕๕๖) : บทคัดย่อ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. **คู่มือการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ๒๕๖๐.

สำนักนายกรัฐมนตรี. **ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๒.** กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี, ๒๕๔๒.

เสาวภา กิจวาส. “การพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่อง อังกะลุง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนเทศบาลวัดภูผาภิมุข”. ใน **เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการ**

ของมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ ครั้งที่ ๕๔: สาขาศึกษาศาสตร์ สาขาเศรษฐศาสตร์และ
บริหารธุรกิจ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์, ๒๕๕๙.